

HATÁR GYŐZŐ

Komédiásnő

(Jancsó Saroltának)

odafent olyan szép voltál, mint innen letről még soha. Ahogy felvonszoltál a deszkákra, Komédiásnő; ahogy napraforgó mosollyal lelket öntöttél belém, gyámoltalanba; ahogy mutattad, mit kell csinálnom:

- így, így, így kell, így ni. Bábmozdulattal. Tudod, mi az a bábmozdulat? Ez a bábmozdulat. Líglógó lábbal, mintha rongy volnál -

- líglógó lábbal? így? így?

- nem úgy, jaj dehogy is. Lógázzad, engedd el! Mintha rongy volnál!

- csípőből? térdből? vállból? honnan lógázzam...?

- mindenhol!

- hiszen azt csinálom!

- jaj, dehogyis azt, kis bugyuta. Még egyszer! Most! Most!...

Én meg - sehogyse tudtam.

- sebjaj - mondtad megenyhülten - menjünk át a Nagy Színpadra, ott majd akarva-akaratlan is tudni fogod. Mert az az Igazi -

- mi az a Nagy Színpad és mitől igazi?

- egyet se félj: azon, attól olyan bátorságra kapsz, amely egyszeribe az inadba száll. Nagyon nagy és attól igazi, hogy ez az Élő Marionett

- adj haladékot. Gondolkozási időt!

- hogyan?

- Komédiásnő!

- már rajta is vagy

Még ki se mondtad, máris éreztem, hogy rámeresztik a köteleket, a lógasztó-kötelek horgaikkal felkempóztak, egy a vállamnál, egy hátul a derekamnál; nagyot rántottak rajtam, felhuppantottak és én máris ott úsztam a színpadtérben. Lígtem-lógtam, kapálództam, a lábam többé nem érte a földet, hasztalan kerestem lábujjhegyel: ahol eddig volt és mindig lenni szokott, a föld *nem volt ott*

himbálództam-hadakoztam, a köteleim meg rántottak-húztak fel-le, té-stova akkor már, alálógó fejjel, mindenestül olyan voltam, mint a *rongybábu*, a dróton rángatott marionett, az élő-eleven. Te meg, Komédiásnő, te csúfság, te meg!

Kárörvendve kidüllesztett hassal ahogy elnéztél, kedved lelted szégyenem spektakulumban és gyengéd szeretettel nekivigyorodtál:

- látod? - kuncogtál - látod? Ez az *Élő Marionett* -

- micsoda-kicsoda?

- te. Az *élő-eleven*, aki vagy. A Marionett -

Belesikoltottam a szavadba. Alákiáltottam:

- nem! ne!
- ugye? ugye? még majd szereted is meg akarod is: *majd! majd!*
- nem fogom! soha! Komédiásnő -
- ugye? ugye? most majd megtanulod -
- engedj el! engedjete!
- most majd megtanulod, mi az, *színházat játszani, élő marionettnek lenni,* most majd megtanulod!
- irgalom!
- felőlem akár a herkópáternek is. Esedezhetsz irgalomért, babám. Mert úgy kell neked, mert most megfogtalak: az enyém vagy - senkié...!
- az enyém! „én-a-tied-te-az-enyém”: hahaha! uhohahá-hahá-hahá! milyen érzés, ha valaki pojáca?!
- ne tedd ezt velem! ne tegyétek ezt... -
- no, se baj... Ne félj, huncutkám (megengedj, ezért a kis rádijesztésért), mindjárt leeresztünk, csak még elébb, emlékeztetőül, cseppecskét alácsiklandunk a talpadnak... -
- Az alácsiklandás áramütésszerűen ért, a talpamba kaptam, de a hónom alatt volt a kisülése -
- csak cseppecskét, csacsikám: most se? még most se mondod, hogy az enyém vagy...?
- jaj! jaj! a tiéd vagyok, csak hagyjátok abba... Elég legyen! Megharagszom!
- lehet, hogy neked igen, de nekem nem. Még! Még! Cirógassátok meg a talpacskáját, aki mindene van -
- visítok!
- Potyogtak a könnyeim, sírtam-nevettem (orvosnyelven rekeszizom-kimarulás és ebbe más is belehalt már) -
- micsodás csalavári pofákat vágysz, te Sírónevető...haha! Hát ezért írtad azt a könyvet, hogy *SÍRÓNEVETŐ?! Ugye-ugye: jó-is-volna?* Nem tudtad, mi fán terem az a móres, de most *színpadodra* akadtál: itt most majd móresre tanítalak, de úgy, hogy holtod napjáig -
- Komédiásnő!
- haló porodban is! megemlegeted!
- ne bántsd! ne bántsd! soha többé, még statisztálni se!
- a saját bőrödön! nesze neked nemulass! most hát tudod, milyen *nehéz* a nemzet napszámosának lenni! *Élő Marionettnek* ezen a nagyon-nagy színpadon! Hogy milyen sanyarú!
- szánom-bánom!
- minthiába: benne vagy a bűnben. Fertelmeskedtél. *Megírtál bennünket:* most majd megkeserülöd, ha köréd sereglünk -
- Komédiásnő, ha istent ismersz!

- Méket a sok közül, te pogány?... Sorköteles vagy –
 - *De alkalmatlan!*
 - A szekerünkre kíváncztál: magad akartad. Sátram-állítónak? Kikiáltónak? Kellékesnek? Hátramoszdítónak? Facér sűgónak: annak se...?
 - bocsássatok el! *civil akarok lenni!* Nem akarok színházat játszani, nem vagyok élő marionett! *Se játszani, se játszatni!* Soha többé!...
 Már nem tudtam magamról, hogy mit művelek; arról se, hogy eleresztettem széketemet-vizeletemet. A kötelek kioldódtak és én hasravágódva ott feküdtem tulajdon piszkomban a világot jelentő deszkákon, az Élő Marionettek nagy-nagy Igazi Színpadának a kellős közepén
 a spottok ütegei a mennyezetről, a sarok-jupiterlámpák fénypázmái a magasból körülrohögtek, a profi-boholcok, profi-pojácák pedig kört fogtak bugyori bőrszákomban körül, gratuláltak szép sikeremhez és nagy ívű, kecses sugárban megöntöztek, mint a kutya-falka a lámpaszlopot - - -

(álom: 1995 12 24)

Boldogság bumerángja

- BOLDOG VAGY?
 - Boldog.
 - LÉTÁLLAPOTOD?
 - A boldogság.
 - OKA?
 - Mindent elértem, elvégeztem, megalkottam, amit akartam. Többé-kevésbé. Hellyel-közzel. Jobbára. Amennyire emberileg. A körülményekhez képest.
 - BOLDOG HALANDÓ, ISTENEK PÁRJA!
 - Igen ám, csak van egy bökkenője.
 - A BOLDOGSÁGNAK?
 - Aminek bökkenője ne lenne, boldogság, olyan nincs.
 - S A TIÉDNEK?
 - Hogy mire véghezvittem, amit akartam: az én termésem betakarítása húsz évvel elkésve érkezett.
 - ELKÉSVE? MIHEZ KÉPEST?
 - Várandóságaimhoz; életidőmhöz képest.
 - HALÁLODON VAGY?
 - Halálközelben.
 - MI JELÉT VETTÉD?

- Meglátam magam a temetkezési vállalkozó kirakatüvegében. Arcomhoz koporsót válogattam. Arcszínemhez urnát. Belelapoztam a gyászzene-választékba.
- HÁT MÉG?
- Minden bolond lyukból az ő szele fúj. A kripták fuvallata.
- TŰNETE?
- Ha már a lábnak jártányi ereje sincs, a kézbe beleáll a legyintőgörcs s mindenre csak legyint: ha mindent véghezvittem, nem öreg-mindegy-e már...?
- ÍGY HÁT BOLDOGTALAN VAGY?
- Az vagyok.
- LÉTÁLLAPOTOD?
- A boldogtalanság.

Pondróféreg trenódiája

*késével már odavárja lesben
a kettévágó kaján mozdulat
kettészeli – s ő édes-kettesben
él tovább bár vesztén nem mulat*

*csepp élet kövérjével betelve
gyúrt vánkosára ejti göb fejét
de négy de nyolc felé szétszeletelve
sár matracán nem leli nyughelyét*

*százfele vágva tudja – rájár a
rúd: megimádkozik s ágyán felül
majd göb fejét eldöglő párnájára
ráejtve vár – mélán elszenderül*

Matuzsálem

*megcélozza a 49-et
hogy 2049-ig éljen
bájjúnárként mint ki azzal hencog
matuzsálemi korban kevélyen:*

*HÜBRISZ lett vón' 2050-ig:
ezer unokám agyonverni gyűl
ha nem a késüket a fogukat fenik
s ölöm a milliókkal elvegyül*

*de így – még vértben s acélosan
tollas buzogányom rájuk zúduland
s ha merre homokom fejükre fosom
serkend milliónyi sírunokahant*

Ahol a part szakad

*bendője bődön lába pipaszár
ha járdall vélek: botlogol kaszál
krampusznak kisöreg szatírnak vén:
szállong a szakadó part peremén*

A halandóság hatványain

*évről-évre életunt:
mintha volnánk úgy vagyunk
már tűnőbe' életünk:
mintha lennének úgy leszünk*

*eltanácsol ég s a föld
mintha lökne messze küld
léttelen ki lenni lett
mint a jöttment : jön – s mehet*